

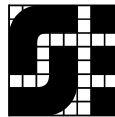
بررسی ویژگی‌های اجتماعی جمعیت شش ساله و بیش‌تر و رابطه آن با سطح سواد و تحصیلات در سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۰

مریم پوررضانور

خدیجه کریمی

محمد ملایی

عباس صیادی‌نژاد

پژوهشکده‌ی آمار

گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی

زمستان ۱۳۹۲

پیش‌گفتار

جهان امروز، جهان علم و اندیشه و عصر اندیشمندان و مبتکرین و خلاقان است و تنها به واسطه‌ی علم می‌توان به علل امور پی برد. بدیهی است جامعه‌ای موفق و پایدارتر است که زیربنای علمی آن از استحکام بیش‌تری برخوردار باشد و بالطبع هر قدر سطح علم و دانش یک جامعه فزونی یابد، مشکلات و نواقص آن تقلیل پیدا می‌کند به بیان امروزی، دانش و دانایی ملی، رکن اصلی توسعه، به شمار می‌آید و جامعه زمانی به اهداف خود دست می‌یابد که از طریق توسعه انسانی مسیر خود را هموار کند.

امروزه نقش علم و توسعه‌ی علمی در توسعه‌ی اقتصادی جوامع و ارتباط تنگاتنگ میان این دو بر هیچ کس پوشیده نیست، بدین معنا که علم در توسعه اقتصادی نقش اصلی را ایفا می‌کند و توسعه‌ی اقتصادی نیز هسته‌ی اصلی تشکیل دهنده یک جامعه‌ی توسعه یافته محسوب می‌شود.

بر این اساس، برخلاف پیشگامان نظریه توسعه، که همواره بر اهمیت ایجاد و گسترش منابع مادی و کالبدی تأکید داشتند، امروزه، به لحاظ اهمیت سواد و آموزش در زندگی اقتصادی-اجتماعی افراد و جوامع، از هزینه‌های آموزشی به عنوان یک سرمایه‌گذاری بنیادی یاد می‌شود.

نظریه‌ی سرمایه‌ی انسانی، ضمن تأکید بر بهره‌ورزا بودن سرمایه‌گذاری در منابع انسانی، استدلال می‌کند که این سرمایه‌گذاری‌ها، سبب افزایش ظرفیت و توان تولید و بهره‌وری افراد می‌شود. از نقطه نظر اقتصادی، گرچه بازگشت سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی، اغلب مستلزم فرایندی طولانی و بلند مدت است، لیکن بازدهی آن بسیار عمیق و گسترده بوده و در تمام کنش‌های فردی و جمعی افراد آموزش دیده (اعم از رفتار، گفتار، خوراک، پوشاک، نرخ جمعیت و غیره و در نتیجه کاهش هزینه‌های اقتصادی، بهداشتی، قضایی و ...) انعکاس می‌یابد.

همچنین از آنجا که نیروی انسانی از عوامل اصلی تولید است، این نوع سرمایه‌گذاری با افزایش سطح مهارت و تخصص نیروی کار، موجب ارتقای کیفیت تولید و نیز بهبود و اثر بخشی در استفاده از منابع مادی و معنوی و بکارگیری بهینه آن‌ها می‌شود.

در سال‌های اخیر کشور ایران از نظر رشد و ترقی نگرش نوینی را از دو دیدگاه مورد توجه قرار داده است. نخست ضرورت مشارکت فعالانه‌ی مردم در برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی در راه نیل به خودکفایی و دوم

اینکه در شرایط کنونی، توسعه‌ی کامل منابع نیروی انسانی در یک دوره‌ی بلند مدت، بدون فراهم آوردن پایه‌های استوار توسعه و گسترش سواد امکان‌پذیر نمی‌باشد.

در حال حاضر تقاضای نیروی انسانی به سرعت در حال افزایش است. توسعه‌ی مداوم و سریع اقتصاد در سال‌های آینده حجم تقاضای نیروی انسانی را افزایش می‌دهد. چنین شرایطی ایجاب می‌کند که بهره‌وری کار در بخش‌های کشاورزی، صنایع، ساختمان و بازرگانی برای نوسازی تجهیزات ارتقاء پیدا کند. بی‌سوادی نه تنها مانع بزرگی فرا راه توسعه است، بلکه عامل بازدارنده افزایش بهره‌وری است بدون فراهم آوردن ارتقای سواد و اطلاعات مشکل بتوان تخصص و مهارت را در مقیاس وسیع برای پاسخگویی به اقتصاد نوین توسعه، جامه عمل پوشاند.

این بررسی در گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی پژوهشکده‌ی آمار با همکاری سرکارخانم مریم پوررضانور و خانم خدیجه کریمی و آقایان محمد ملایی و عباس صیادی اجرا شده است، که از ایشان تشکر و قدردانی می‌شود. پژوهشکده‌ی آمار در اجرای این بررسی از همکاری‌های مالی و فنی صندوق جمعیت سازمان ملل متحد (UNFPA) بهره برده است، که بدین وسیله مراتب سپاس خود را از این نهاد بین‌المللی نیز اعلام می‌دارد.

گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی

پژوهشکده‌ی آمار

فهرست

- فصل ۱: تعاریف، مفاهیم و شاخص‌ها ۱
- فصل ۲: بررسی وضع سواد افراد شش‌ساله و بیش‌تر ۷
- ۱-۲- بررسی تغییرات میزان باسوادی کل کشور در طی سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۹۰ ..... ۷
- ۲-۲- بررسی میزان باسوادی مردان و زنان ساکن در مناطق شهری و روستایی کشور: ۱۳۶۵-۱۳۹۰ ..... ۸
- ۳-۲- بررسی میزان باسوادی در استان‌های کشور: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۱۷
- ۴-۲- بررسی تغییرات سطوح تحصیلی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۲۲
- ۵-۲- بررسی تأثیر سواد بر ازدواج: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۳۳
- ۶-۲- بررسی تأثیر سواد بر اشتغال: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۳۶
- فصل ۳: بررسی ویژگی‌های افراد دارای تحصیلات عالی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۴۳
- ۱-۳- بررسی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده‌ی رشته و مدرک تحصیلی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۴۳
- ۲-۳- بررسی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته و مدرک تحصیلی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۴۷
- ۳-۳- بررسی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۵۰
- ۴-۳- بررسی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده فعالیت شاغلان: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۵۶
- ۵-۳- بررسی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۶۲
- ۶-۳- بررسی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع شغلی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۷۶
- ۷-۳- بررسی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع زناشویی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۸۳
- فصل ۴: بررسی تطبیقی آمارهای سرشماری افراد در حال تحصیل با منابع ثبتی ۸۹

۹۰ ..... ۱-۴- بررسی آمار افراد در حال تحصیل بر اساس سرشماری با منابع ثبتی

۱۰۰ ..... ۲-۴- بررسی جمعیت در حال تحصیل بر اساس اطلاعات سرشماری ۱۳۹۰ و اطلاعات ثبتی ۱۳۹۱-۱۳۹۰

۱۰۹ ..... فصل ۵: نتیجه‌گیری

۱۱۲ ..... مرجع‌ها

۱۱۲ ..... نمادها

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱-۲- میزان باسواد جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر بر حسب جنس : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۷
- جدول ۲-۲- توزیع جمعیت باسواد به تفکیک جنس و وضع سکونت : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۸
- جدول ۳-۲- میزان باسواد بر حسب جنس و گروه‌های سنی : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۱۰
- جدول ۴-۲- میزان باسواد بر حسب جنس و سن در مناطق شهری کشور : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۱۲
- جدول ۵-۲- میزان باسواد بر حسب جنس و سن در مناطق روستایی کشور : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۱۲
- جدول ۶-۲- میزان شهرنشینی، روستائیشینی، باسواد و تغییرات آن : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۱۳
- جدول ۷-۲- تغییرات جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر و باسواد کشور : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۱۵
- جدول ۸-۲- میزان بی‌سواد جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر بر حسب جنس : ۹۰-۱۳۶۵ ..... ۱۶
- جدول ۹-۲- میزان باسواد در استان‌های کشور : ۱۳۸۵-۱۳۹۰ ..... ۱۸
- جدول ۱۰-۲- تغییرات نسبت باسواد در استان‌ها : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۲۰
- جدول ۱۱-۲- سهم جمعیت، جمعیت باسواد و بی‌سواد استان از جمعیت کل کشور : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۲۱
- جدول ۱۲-۲- مقایسه سطوح مختلف تحصیلی افراد باسواد به تفکیک جنس : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۲۲
- جدول ۱۳-۲- مقایسه سطوح مختلف تحصیلی به تفکیک جنس : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۲۳
- جدول ۱۴-۲- توزیع نسبی و درصد تغییرات جمعیت باسواد بر حسب سطوح تحصیلی : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۲۳
- جدول ۱۵-۲- توزیع جمعیت باسواد بر حسب سن و دوره تحصیلی : ۱۳۸۵ ..... ۲۴
- جدول ۱۶-۲- توزیع جمعیت باسواد بر حسب دوره و مدرک تحصیلی و سن : ۱۳۹۰ ..... ۲۵
- جدول ۱۷-۲- توزیع جمعیت باسواد بر حسب سطوح تحصیلی به تفکیک استان : ۱۳۸۵ ..... ۲۷
- جدول ۱۸-۲- توزیع جمعیت باسواد بر حسب سطوح تحصیلی به تفکیک استان : ۱۳۹۰ ..... ۲۸
- جدول ۱۹-۲- تغییرات سطوح تحصیلی افراد باسواد به تفکیک استان : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۲۹
- جدول ۲۰-۲- پیش‌رسی ازدواج در بین جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر باسواد و بی‌سواد : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۳
- جدول ۲۱-۲- وضعیت ازدواج جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب جنس و سواد : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۳
- جدول ۲۲-۲- توزیع نسبی مردان ۱۰ ساله و بیش‌تر باسواد به تفکیک وضع زناشویی و سن : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۴
- جدول ۲۳-۲- توزیع نسبی زنان ۱۰ ساله و بیش‌تر با سواد به تفکیک وضع زناشویی و سن : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۴
- جدول ۲۴-۲- توزیع نسبی مردان ۱۰ ساله و بیش‌تر بی‌سواد به تفکیک وضع زناشویی و سن : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۵
- جدول ۲۵-۲- توزیع نسبی زنان ۱۰ ساله و بیش‌تر بی‌سواد به تفکیک وضع زناشویی و سن : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۵
- جدول ۲۶-۲- شاغلان به تفکیک وضع سواد جنس و وضع شغلی : ۹۰-۱۳۸۵ ..... ۳۶

جدول ۲-۲۷ - سطح تحصیلات شاغلان باسواد به تفکیک وضع شغلی: ۱۳۸۵-۹۰	۳۷
جدول ۲-۲۸ - شاغلان باسواد بر حسب استان و وضع شغلی: ۱۳۸۵-۹۰	۳۸
جدول ۲-۲۹ - شاغلان بی‌سواد بر حسب استان و وضع شغلی: ۱۳۸۵-۹۰	۳۹
جدول ۲-۳۰ - توزیع نسبی جمعیت باسواد ۱۰ ساله و بیش‌تر به تفکیک وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۴۰
جدول ۲-۳۱ - توزیع نسبی جمعیت بی‌سواد ۱۰ ساله و بیش‌تر به تفکیک وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۴۱
جدول ۳-۱ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، جنس و مدرک تحصیلی: ۱۳۸۵-۹۰	۴۴
جدول ۳-۲ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و مدرک تحصیلی: ۱۳۸۵-۹۰	۴۶
جدول ۳-۳ - توزیع نسبی جمعیت مردان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و مدرک تحصیلی: ۱۳۸۵-۹۰	۴۷
جدول ۳-۴ - توزیع نسبی جمعیت زنان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و مدرک تحصیلی: ۱۳۸۵-۹۰	۴۸
جدول ۳-۵ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و مدرک تحصیلی در نقاط شهری: ۱۳۸۵-۹۰	۴۹
جدول ۳-۶ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و مدرک تحصیلی در نقاط روستایی: ۱۳۸۵-۹۰	۵۰
جدول ۳-۷ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک وضع سکونت، جنس و وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۱
جدول ۳-۸ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۲
جدول ۳-۹ - توزیع نسبی مردان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۳
جدول ۳-۱۰ - توزیع نسبی زنان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۴
جدول ۳-۱۱ - توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی در مناطق شهری و روستایی کشور به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۵
جدول ۳-۱۲ - توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، جنس و گروه‌های عمده فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۶
جدول ۳-۱۳ - توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۸
جدول ۳-۱۴ - توزیع نسبی شاغلان مرد دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۵۹
جدول ۳-۱۵ - توزیع نسبی شاغلان زن دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده فعالیت: ۱۳۸۵-۹۰	۶۰

جدول ۳-۱۶- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده فعالیت : ۹۰-۱۳۸۵	۶۱
جدول ۳-۱۷- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، جنس و گروه عمده شغلی : ۱۳۸۵	۶۳
جدول ۳-۱۸- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، جنس و گروه عمده شغلی : ۱۳۹۰	۶۴
جدول ۳-۱۹- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه عمده شغلی : ۱۳۸۵	۶۵
جدول ۳-۲۰- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۹۰	۶۶
جدول ۳-۲۱- توزیع نسبی مردان شاغل دارای تحصیلات عالی بر حسب گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۸۵	۶۸
جدول ۳-۲۲- توزیع نسبی مردان شاغل دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۹۰	۶۹
جدول ۳-۲۳- توزیع نسبی زنان شاغل دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه عمده شغلی : ۱۳۸۵	۷۰
جدول ۳-۲۴- توزیع نسبی زنان شاغل دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۹۰	۷۱
جدول ۳-۲۵- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی در مناطق شهری به تفکیک جنس، گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه عمده شغلی : ۱۳۸۵	۷۲
جدول ۳-۲۶- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی در مناطق شهری به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۹۰	۷۳
جدول ۳-۲۷- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی در مناطق روستایی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه عمده شغلی : ۱۳۸۵	۷۴
جدول ۳-۲۸- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی در مناطق روستایی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۹۰	۷۵
جدول ۳-۲۹- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک مناطق و وضع شغلی : ۹۰-۱۳۸۵	۷۷
جدول ۳-۳۰- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع شغلی : ۱۳۸۵	۷۸
جدول ۳-۳۱- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع شغلی : ۱۳۹۰	۷۹
جدول ۳-۳۲- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع شغلی : ۱۳۸۵	۸۱
جدول ۳-۳۳- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع سکونت، گروه‌های عمده رشته تحصیلی و وضع شغلی : ۱۳۹۰	۸۲

جدول ۳-۳-۳۴- وضعیت زناشویی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک استان: ۱۳۸۵	۸۴
جدول ۳-۳-۳۵- وضعیت زناشویی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک استان : ۱۳۹۰	۸۶
جدول ۴-۱- جمعیت در حال تحصیل به تفکیک جنس، وضع سکونت و دوره تحصیلی بر اساس آمارهای ثبتی و سرشماری : ۱۳۸۵	۹۱
جدول ۴-۲- جمعیت در حال تحصیل به تفکیک جنس، وضع سکونت و دوره تحصیلی بر اساس آمارهای ثبتی و سرشماری: ۱۳۹۰	۹۲
جدول ۴-۳- تفاوت جمعیت در حال تحصیل به تفکیک جنس، وضع سکونت و دوره تحصیلی بر اساس آمارهای ثبتی و سرشماری: ۹۰-۱۳۸۵	۹۲
جدول ۴-۴- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره ابتدایی به تفکیک جنس، بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی : ۱۳۸۵	۹۳
جدول ۴-۵- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره ابتدایی به تفکیک جنس، بر اساس آمارهای ثبتی: ۱۳۸۵	۹۴
جدول ۴-۶- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره متوسطه به تفکیک جنس، بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی: ۱۳۸۵	۹۵
جدول ۴-۷- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره ابتدایی بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی : ۱۳۸۵	۹۷
جدول ۴-۸- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره راهنمایی بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی : ۱۳۸۵	۹۸
جدول ۴-۹- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره متوسطه بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی: ۱۳۸۵	۹۹
جدول ۴-۱۰- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره ابتدایی بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی: ۱۳۹۰	۱۰۱
جدول ۴-۱۱- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره راهنمایی بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی : ۱۳۹۰	۱۰۲
جدول ۴-۱۲- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره متوسطه بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی: ۱۳۹۰	۱۰۳
جدول ۴-۱۳- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره ابتدایی بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی: ۱۳۹۰	۱۰۵
جدول ۴-۱۴- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره راهنمایی بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی : ۱۳۹۰	۱۰۶
جدول ۴-۱۵- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر در حال تحصیل استان‌ها در دوره متوسطه بر اساس سرشماری و آمارهای ثبتی : ۱۳۹۰	۱۰۷

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۲- میزان باسواد جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر بر حسب وضع سکونت : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۸
- شکل ۲-۲- توزیع جمعیت باسواد به تفکیک جنس : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۹
- شکل ۳-۲- جمعیت باسواد به تفکیک جنس در سال‌های : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۱۱
- شکل ۴-۲- جمعیت باسواد به تفکیک جنس در سال‌های : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۱۱
- شکل ۵-۲- مقایسه میزان شهرنشینی ، روستائینشی و میزان باسواد این مناطق : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۱۴
- شکل ۶-۲- مقایسه روند تغییرات جمعیت ۶ ساله و بیشتر و جمعیت باسواد : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۱۴
- شکل ۷-۲- تغییرات جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر و باسواد کشور : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۱۵
- شکل ۸-۲- توزیع جمعیت بی‌سواد به تفکیک سن و جنس : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۱۶
- شکل ۹-۲- جمعیت بی‌سواد به تفکیک سن و جنس : ۱۳۶۵-۹۰ ..... ۱۷
- شکل ۱۰-۲- میزان باسواد در استان‌ها : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۱۹
- شکل ۱۱-۲- توزیع جمعیت بر حسب سن و دوره‌های تحصیلی : ۱۳۸۵ ..... ۲۴
- شکل ۱۲-۲- توزیع جمعیت بر حسب سن و دوره‌های تحصیلی : ۱۳۹۰ ..... ۲۵
- شکل ۱۳-۲- توزیع جمعیت بر حسب دوره و مدرک تحصیلی استان ایلام : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۳۰
- شکل ۱۴-۲- توزیع جمعیت بر حسب دوره و مدرک تحصیلی استان خراسان رضوی : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۳۱
- شکل ۱۵-۲- توزیع جمعیت بر حسب دوره و مدرک تحصیلی استان خراسان شمالی : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۳۱
- شکل ۱۶-۲- توزیع جمعیت بر حسب دوره و مدرک تحصیلی استان سیستان و بلوچستان : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۳۲
- شکل ۱۷-۲- توزیع جمعیت بر حسب دوره و مدرک تحصیلی استان مرکزی : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۳۲
- شکل ۱-۳- توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک مدرک تحصیلی : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۴۴
- شکل ۲-۳- توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک جنس و مدرک تحصیلی : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۴۵
- شکل ۳-۳- توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده رشته تحصیلی و مدرک تحصیلی : ۱۳۹۰ ..... ۴۶
- شکل ۴-۳- توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع فعالیت : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۵۱
- شکل ۵-۳- توزیع نسبی جمعیت دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک جنس و وضع فعالیت : ۱۳۸۵-۹۰ ..... ۵۱
- شکل ۶-۳- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک مناطق و گروه‌های عمده فعالیت : ۱۳۹۰ ..... ۵۶

شکل ۳-۷- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک جنس و گروه‌های عمده فعالیت:	۱۳۸۵-۹۰.....
۵۷.....	
شکل ۳-۸- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک مناطق و گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۸۵	۶۳.....
شکل ۳-۹- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک مناطق، جنس و گروه‌های عمده شغلی:	۱۳۹۰.....
۶۴.....	
شکل ۳-۱۰- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده شغلی : ۱۳۹۰-۸۵	۶۷.....
شکل ۳-۱۱- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک وضع شغلی : ۱۳۸۵-۹۰	۷۷.....
شکل ۳-۱۲- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک وضع سکونت و وضع شغلی:	۱۳۸۵.....
۷۸.....	
شکل ۳-۱۳- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی کشور به تفکیک مناطق و وضع شغلی : ۱۳۹۰	۷۹.....
شکل ۳-۱۴- توزیع نسبی شاغلان دارای تحصیلات عالی به تفکیک گروه‌های عمده تحصیلی و وضع شغلی:	۱۳۸۵-۹۰.....
۸۰.....	

تعاریف، مفاهیم و شاخص‌ها

تعاریف، مفاهیم و شاخص‌ها باسواد:

کسانی که می‌توانند به فارسی یا هر زبان دیگری متن ساده‌ای را بخوانند و بنویسند خواه مدرک رسمی داشته یا نداشته باشند، باسواد تلقی می‌شوند. همه محصلان از جمله نوآموزان سال اول ابتدایی و سوادآموزان نهضت سوادآموزی نیز باسواد به حساب می‌آیند.

در حال تحصیل

کسی "در حال تحصیل" تلقی می‌شود که طبق برنامه‌های رسمی آموزشی کشور جمهوری اسلامی ایران به تحصیل مشغول باشد. افرادی که در خارج از کشور به تحصیل اشتغال دارند و همچنین طلاب حوزه‌های علمیه و سوادآموزان نهضت سوادآموزی نیز، در حال تحصیل محسوب می‌شوند.

پایه، دوره یا مدرک تحصیلی

پایه، دوره یا مدرک تحصیلی برای افراد در حال تحصیل و افراد غیر محصل بر اساس سطوح، چارچوب‌ها و توصیه‌های طبقه‌بندی بین‌المللی سطوح آموزشی و رشته‌های تحصیلی^(۱) و انطباق آن با نظام آموزشی کشور در گذشته و حال، تنظیم شده است. مشروح مصادیق سطوح و دوره‌های تحصیلی در نشریه «طبقه‌بندی سطوح آموزشی و رشته‌های تحصیلی ایران بر اساس ISCED-۹۷» موجود است.

گروه عمده رشته تحصیلی

با بررسی رشته‌های تحصیلی موجود در نظام آموزشی کشور و انطباق آن‌ها با طبقه‌بندی بین‌المللی سطوح آموزشی و رشته‌های تحصیلی (ISCED-۹۷) به ۱۰ گروه بزرگ تقسیم شده است. هر یک از این گروه‌ها که در فهرست مزبور با یک عدد (کد) یک رقمی مشخص شده است، گروه عمده رشته تحصیلی نامیده می‌شود.

^۱ International Standard Classification Of Education

گروه‌های عمده رشته تحصیلی: برنامه‌های عمومی، علوم تربیتی، علوم انسانی و هنر، علوم اجتماعی، بازرگانی و حقوق، علوم ریاضی و کامپیوتر، مهندسی تولید و ساخت، کشاورزی و دامپزشکی، بهداشت و رفاه (بهبیستی)، خدمات و نامشخص و اظهارنشده.

گروه عمده شغلی

با بررسی مشاغل موجود در کشور و انطباق آن‌ها با طبقه‌بندی بین‌المللی مشاغل (ISCO-۸۸)^۲، تمامی مشاغل به ۱۰ گروه بزرگ تقسیم شده است. هر یک از این گروه‌ها که در فهرست مربوط با یک عدد (کد) یک رقمی مشخص شده است، گروه عمده شغلی نامیده می‌شود. این گروه‌ها عبارتند از:

فنانوگذاران و مقامات عالی‌رتبه و مدیران، متخصصان، تکنسین‌ها و دستیاران، کارمندان امور اداری و دفتری، کارکنان خدماتی و فروشندگان فروشگاه‌ها و بازارها، کارکنان ماهر کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری، صنعتگران و کارکنان مشاغل مربوط، متصدیان و مونتاژکاران ماشین آلات و دستگاه‌ها، و رانندگان وسایل نقلیه و کارگران ساده.

گروه عمده فعالیت

تمامی فعالیت‌های اقتصادی موجود در کشور با توجه به طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی (ISIC, REV ۴) در ۱۸ گروه بزرگ طبقه‌بندی شده است.

هدف عمده این طبقه‌بندی شناسایی نوع فعالیت افراد یا مؤسسات و طبقه‌بندی آن‌ها بر اساس نظام استاندارد بین‌المللی است. این طبقه‌بندی بدین ترتیب می‌باشد.

الف: کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری، ب: استخراج معدن، پ: تولید صنعتی (ساخت)، ت: تامین برق، گاز، بخار و تهویه آب، ث: آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه، ج: ساختمان، چ: عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت، ح: حمل و نقل و انبارداری، خ: فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا، د: اطلاعات و ارتباطات، ذ: فعالیت‌های مالی و بیمه، ر: فعالیت‌های املاک و مستغلات، ز: فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی، ژ: فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی، س: اداره امور عمومی و دفاع، تامین اجتماعی اجباری، ش: آموزش، ص: فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی، ض: هنر، سرگرمی و تفریح، ط: سایر فعالیت‌های خدماتی، ظ: فعالیت‌های خانوارها به عنوان کارفرما، فعالیت‌های تفکیک‌ناپذیر تولید کالاها و خدمات توسط خانوارهای معمولی برای خود مصرفی، ع: فعالیت‌های سازمان‌ها و هیئت‌های برون‌مرزی، غ: فعالیت‌های نامشخص.

وضع فعالیت

شاغل: فردی که مطابق با تعریف کار و مصادیق آن در ۷ روز گذشته حداقل یک ساعت کار کرده، هر چند در شغل معمولی خود کار نکرده باشد، شاغل محسوب می‌شود. منظور از کار، آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی (فکری یا بدنی) است که به منظور کسب درآمد (نقدی یا غیرنقدی) انجام شود و هدف آن تولید کالا یا ارائه خدمت باشد.

^۲ International Standard Classification Of Occupations

- علاوه بر این، افراد دارای شرایط زیر نیز شاغل به حساب می‌آیند:
- افرادی که دارای شغلی هستند ولی در ۷ روز گذشته حداقل یک ساعت کار نکرده‌اند.
  - افرادی که در فعالیتهای کشاورزی برای خود کار می‌کنند و به دلیل فصلی بودن کارشان در ۷ روز گذشته کار نکرده‌اند.
  - افرادی که به دلیل نوبتی بودن کارشان در ۷ روز گذشته سرکار خود نرفته‌اند.
  - افرادی که از سازمان محل کار خود بورسیه تحصیلی گرفته‌اند و مشغول به تحصیل هستند و به این دلیل در ۷ روز گذشته کار نکرده‌اند.
  - افرادی که به دلیل مرخصی، تعطیلات، بیماری و مسافرت و ... در ۷ روز گذشته سرکار خود نرفته‌اند.
  - افرادی که به دلایلی نظیر تغییرات موقت سازمانی یا خرابی دستگاه‌ها و ماشین‌آلات، نداشتن مشتری یا سفارش کار به طور موقت سرکار نرفته‌اند.
  - افرادی که از کار خود معلق شده‌اند ولی پیوند رسمی شغلی دارند.

وضع شغلی

افراد شاغل از نظر وضع شغلی در یکی از گروه‌های زیر قرار می‌گیرند:

کارفرما: کسانی که برای انجام فعالیتهای شغلی خود حداقل یک نفر مزد و حقوق‌بگیر در استخدام داشته باشند.

کسانی که در انجام فعالیتهای شغلی خود، فقط از کارکنان فامیلی بدون مزد استفاده می‌کنند و نیز افرادی که خود مزد و حقوق‌بگیر هستند، هرچند که یک یا چند نفر دیگر زیر نظر آنان به کار اشتغال داشته باشند، کارفرما شناخته نمی‌شوند.

کارکن مستقل:

کسانی که برای انجام فعالیتهای شغلی خود مزد و حقوق‌بگیری در استخدام نداشته باشند و خود نیز مزد و حقوق نمی‌گیرند، کارکن مستقل به حساب می‌آیند.

مزد و حقوق‌بگیر بخش عمومی:

کسانی که در وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و همچنین دیگر مؤسسات عمومی مانند شهرداری‌ها کار می‌کنند و در مقابل کاری که انجام می‌دهند مزد و حقوق (نقدی، غیرنقدی) دریافت می‌دارند، مزد و حقوق‌بگیر بخش عمومی تلقی می‌شوند.

مزد و حقوق‌بگیر بخش خصوصی:

کسانی که با دریافت مزد و حقوق (نقدی، غیرنقدی) برای افراد یا مؤسسات خصوصی کار می‌کنند و همچنین مزد و حقوق‌بگیران بخش تعاونی، مزد و حقوق‌بگیر بخش خصوصی شناخته می‌شوند.

کارکن فامیلی بدون مزد:

کسی که در کسب و کاری از اعضای خانوار خود که با وی میزان خویشاوندی نیز دارد، کار می‌کند و از این بابت مزد و حقوق دریافت نمی‌کند، کارکن فامیلی بدون مزد به حساب می‌آید.

وضع زناشویی

دارای همسر: زنان یا مردانی که عقد کرده‌اند (دائم یا موقت)، حتی اگر زندگی مشترک را آغاز نکرده باشند، دارای همسر محسوب می‌شوند.

بی‌همسر به دلیل فوت همسر:

زنان یا مردانی که همسرشان فوت کرده است و تا زمان سرشماری مجدداً ازدواج نکرده‌اند، بی‌همسر به دلیل فوت همسر شناخته می‌شوند.

بی‌همسر به دلیل طلاق:

زنان یا مردانی که از همسر خود به دلیل طلاق جدا شده و تا زمان سرشماری مجدداً ازدواج نکرده‌اند، بی‌همسر به دلیل طلاق تلقی می‌شوند.

هرگز ازدواج نکرده:

زنان یا مردانی که تا زمان سرشماری همسر اختیار نکرده‌اند، هرگز ازدواج نکرده شناخته می‌شوند. زنان یا مردانی که نامزد شده ولی هنوز عقد نکرده‌اند، در این گروه قرار می‌گیرند.

فارغ التحصیل:

فارغ التحصیل به فردی گفته می‌شود که آموزش‌های علمی و عملی مربوط به یک دوره آموزش رسمی را فرا گرفته و حائز شرایط دریافت گواهینامه آن دوره شناخته می‌شود.

آمارهای ثبتي:

آمارهای ثبتي، آمارهایی هستند که از پردازش (طبقه‌بندی، مرتب کردن، محاسبات و تلخیص و ...) داده‌های ثبتي حاصل می‌شوند. منظور از داده‌های ثبتي، داده‌هایی هستند که در حین انجام فعالیت‌های عینی، واقعی و جاری یک سازمان و با استفاده از فرم‌ها، اسناد و مدارک جاری (چه دستی و چه رایانه‌ای و مکانیزه) در داخل سازمان ثبت می‌شوند.

شاخص‌های بکار رفته

میزان باسوادی:

این میزان در هر جامعه از تقسیم تعداد افراد باسواد در یک سن یا گروه سنی معین به جمعیت آن سن یا گروه سنی به دست می‌آید و معمولاً به صورت "درصد" بیان می‌شود.

پیش‌رسی ازدواج:

این شاخص در این مجموعه از تقسیم جمعیت ۱۹-۱۰ ساله حداقل یک بار ازدواج کرده به کل جمعیت ۱۹-۱۰ ساله و ضرب آن در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

سهم جمعیت:

این شاخص از تقسیم جمعیت هر استان به کل جمعیت کشور و ضرب آن در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

سهم جمعیت باسواد :

این شاخص از تقسیم جمعیت باسواد هر استان به کل جمعیت باسواد و ضرب آن در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

سهم جمعیت بی سواد :

این شاخص از تقسیم جمعیت بی سواد هراستان به کل جمعیت بی سواد کشور و ضرب آن در عدد ۱۰۰ به دست می آید.

میزان شهرنشینی:

این شاخص از نسبت تعداد جمعیت ساکن در نقاط شهری به جمعیت کل کشور به دست می آید.

میزان روستانشینی:

این شاخص از نسبت تعداد جمعیت ساکن در نقاط روستایی به جمعیت کل کشور به دست می آید.

در تهیه این طرح نکات زیر در نظر گرفته شد است:

- منظور از افراد دارای تحصیلات عالی، کلیه دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی است.
- کلیه جداول استخراج شده مربوط به جمعیت دارای تحصیلات عالی در سال ۱۳۸۵ به دلیل سرشماری توأم با نمونه‌گیری "برآورد" است که در عنوان جداول و در داخل متن از ذکر آن خودداری شده است.
- اختلاف در سرجمع‌ها به علت اظهار نشده است که به خاطر محدودیت فضا آورده نشده است.
- تا قبل از سال ۱۳۹۰ سرشماری هر ده سال یکبار انجام می‌شد (بجز طرح جاری جمعیت که در سال ۱۳۷۰ انجام شد) سرشماری ۱۳۹۰ اولین سرشماری است که با فاصله ۵ سال انجام شد لذا در بررسی و تطبیق شاخص‌ها توجه به این نکته اهمیت دارد.
- در فاصله سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ استان البرز از استان تهران جدا شد، اطلاعات استان تهران در سال ۱۳۸۵ شامل البرز نیز می‌باشد.
- تقسیمات کشوری و محدوده‌های جغرافیایی طی سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ تغییر کرد و تعدادی روستا به شهر تبدیل شد به طوری که تعداد شهرها، از ۱۰۱۲ در سال ۱۳۸۵ به ۱۱۳۹ شهر (بجز ری و تجریش و شهر مقاومت) در سال ۱۳۹۰ رسیده است.
- جمع‌آوری اطلاعات سرشماری بر حسب وضع سکونت شامل جمعیت ساکن و غیر ساکن است با توجه به این که حجم این گروه در کل جمعیت کم و همچنین بیش‌تر جمعیت غیر ساکن را جمعیت عشایر و کوچ رو تشکیل می‌دهند که از لحاظ ویژگی‌های جمعیتی به جمعیت روستایی نزدیک است لذا جمعیت غیر ساکن با جمعیت روستایی در نظر گرفته شده است.

بررسی وضع سواد افراد شش ساله و بیش تر

۱-۲- بررسی تغییرات میزان باسوادی کل کشور طی سال‌های ۹۰-۱۳۶۵

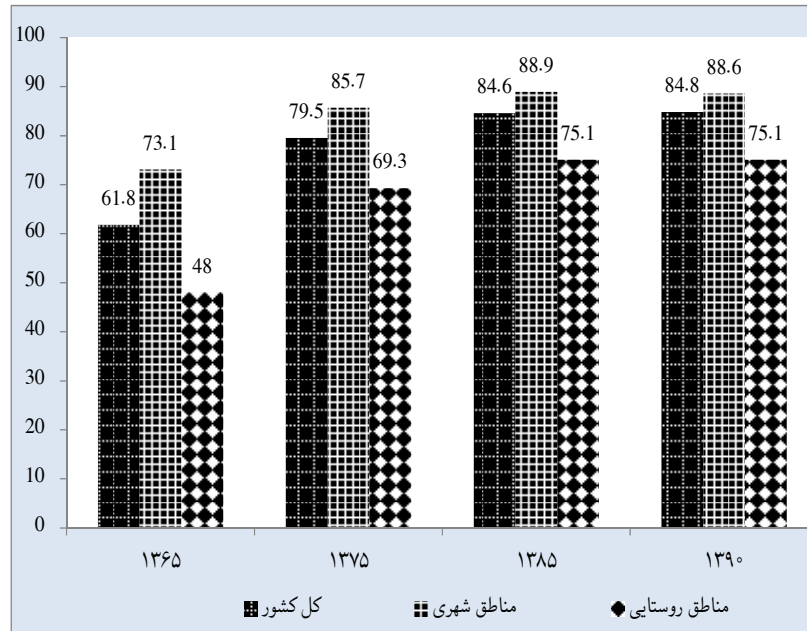
وضع سواد در بین افراد جامعه یکی از معیارهای مهم در تعیین میزان توسعه یافتگی کشورها بشمار می‌آید و بررسی روند تغییرات آن بیانگر چگونگی پیشرفت و توسعه نیروی انسانی در آن جامعه است یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها در این زمینه میزان باسوادی است، این میزان در هر جامعه از تقسیم تعداد افراد باسواد در یک سن یا گروه سنی معین به جمعیت آن سن یا گروه سنی به دست می‌آید و معمولاً به صورت «درصد» بیان می‌شود. بررسی این شاخص در سال‌های بعد از انقلاب حاکی از روند افزایشی آن و توجه به مسئله آموزش عمومی در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های کشور است.

جدول ۱-۲- میزان باسوادی جمعیت ۶ ساله و بیش تر بر حسب جنس و وضع سکونت: ۹۰-۱۳۶۵

سال	کل کشور			مناطق شهری			مناطق روستایی		
	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن
۱۳۶۵	۶۱٫۸	۷۱	۵۲٫۱	۷۳٫۱	۸۰٫۴	۶۵٫۴	۴۸	۵۹٫۶	۳۶
۱۳۷۵	۷۹٫۵	۸۴٫۷	۷۴٫۲	۸۵٫۷	۸۹٫۶	۸۱٫۷	۶۹٫۳	۷۶٫۵	۶۲٫۱
۱۳۸۵	۸۴٫۶	۸۸٫۷	۸۰٫۳	۸۸٫۹	۹۲٫۲	۸۵٫۶	۷۵٫۱	۸۱٫۱	۶۸٫۹
۱۳۹۰	۸۴٫۸	۸۸٫۴	۸۱٫۱	۸۸٫۶	۹۱٫۵	۸۵٫۶	۷۵٫۱	۸۰٫۶	۶۹٫۴

جدول ۱-۲ نشان‌دهنده روند تغییرات و افزایش جمعیت باسواد طی ربع قرن گذشته است بر این اساس میزان باسوادی جمعیت ۶ ساله و بیش تر در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۶۵ برابر ۶۱٫۸ درصد بوده که این میزان در سال ۱۳۹۰ به ۸۴٫۸ درصد رسیده و رشدی برابر با ۲۳ درصد در طی ۲۵ سال گذشته را نشان می‌دهد. بررسی این شاخص بر حسب جنس نشان می‌دهد ۷۱ درصد مردان و ۵۲٫۱ درصد زنان در سال ۱۳۶۵ باسواد بوده‌اند که در سال ۱۳۹۰ به ترتیب به ۸۸٫۴ و ۸۱٫۱ درصد افزایش یافته است.

بر اساس نتایج حاصل از سرشماری سال ۱۳۶۵ میزان باسوادی در مناطق شهری کشور برابر ۷۳/۱ درصد و در مناطق روستایی برابر با ۴۸ درصد بوده این شاخص در سال ۱۳۹۰ به ترتیب با رشدی در حدود ۱۵/۵ و ۲۷/۳ درصد به ۸۸/۶ و ۷۵/۱ درصد رسیده است.

شکل ۱-۲- میزان باسوادی جمعیت ۶ ساله و بیشتر بر حسب وضع سکونت: ۱۳۶۵-۹۰

۲-۲- بررسی میزان باسوادی مردان و زنان ساکن در مناطق شهری و روستایی کشور: ۱۳۶۵-۹۰

در سال‌های بعد از انقلاب توجه به امر آموزش و توسعه سواد سبب افزایش تعداد باسوادان به ویژه زنان شد. شاخص میزان باسوادی بر حسب جنس نشان دهنده تغییرات و افزایش این شاخص طی این سال‌ها است.

جدول ۲-۲- توزیع جمعیت باسواد به تفکیک جنس و وضع سکونت: ۱۳۶۵-۹۰

سال	کل		مناطق شهری		مناطق روستایی	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۶۵	۵۸/۹	۴۱/۱	۵۶/۵	۴۳/۵	۶۳/۲	۳۶/۸
۱۳۷۵	۵۴	۴۶	۵۳/۴	۴۶/۷	۵۵/۴	۴۴/۶
۱۳۸۵	۵۳/۳	۴۶/۷	۵۲/۸	۴۷/۳	۵۴/۸	۴۵/۲
۱۳۹۰	۵۲/۵	۴۷/۵	۵۱/۹	۴۸/۱	۵۴/۳	۴۵/۷